

Competenties SBO leerkracht SBO de Vlieger

Interpersoonlijk competent

Maakt contact met de leerling(en) en communiceert met hen
Maakt contact met iedere leerling in de groep en zorgt ervoor dat elke leerling contact kan maken met hem/ haar
Laat de leerlingen merken dat hij/ zij weet wat hen bezig houdt
Maakt de leerlingen duidelijk wat van hen wordt verwacht
Nodigt de leerlingen uit tot samenwerking met de kinderen door de manier van communiceren (verbaal en non-verbaal)
Geeft duidelijk leiding, met ruimte voor eigen initiatief van de leerlingen
Bespreekt met de groep het groepsklimaat en het samenwerken in de groep

Orthopedagogisch competent in de omgang met leerlingen

Creëert als pedagoog een klimaat dat de leerlingen voldoende veiligheid én uitdaging biedt voor hun verdere ontwikkeling
Vormt zich een goed beeld van het sociale klimaat in een groep, van het individuele welbevinden van de leerlingen
Heeft een goed beeld van de individuele sociaal-emotionele behoeften en gedragskenmerken van alle leerlingen
Ontwerpt op basis daarvan individuele handelingsplannen, gericht op de sociaal-emotionele ontwikkeling van de leerlingen
Stemt het pedagogisch handelen en gedragsinterventies af op de hulpvragen van de leerlingen en van de groep
Ontwikkelt tijdens het onderwijsleerproces het eigen beeld van de sociaal-emotionele ontwikkeling van de leerlingen verder
Evalueert het plan van aanpak of de benadering en stelt zonodig bij, voor individuele leerlingen en voor de hele groep

Orthodidactisch competent in de omgang met leerlingen

Ontwerpt als didactica een op de leerlingen/groep afgestemde krachtige leeromgeving
Heeft een goed beeld van het leerniveau, de leerbehoeften, de leermogelijkheden en de leerstijlen van alle leerlingen
Ontwerpt op basis daarvan (speel-) leeractiviteiten die voor de individuele leerlingen en voor de groep uitvoerbaar zijn en hen motiveren tot zelfwerkzaamheid
Stemt het didactisch handelen af op de leermogelijkheden van de groep
Ontwikkelt tijdens het onderwijs-leerproces een eigen beeld van de (speel-)leerontwikkeling van de leerlingen
Stelt op basis van deze beeldvorming een diagnose en plan van aanpak bij, voor individuele leerlingen en voor de hele groep

Organisatorisch competent in de omgang met leerlingen en andere direct betrokkenen
Draagt zorg voor een ordelijke en taakgerichte leeromgeving; bovendien stemt hij/ zij de activiteiten van betrokkenen op elkaar af
Richt op een veilige, voorspelbare en doelmatige manier het klaslokaal in en maakt (in samenwerking met de leerlingen) de leermiddelen/ materialen toegankelijk
Stemt eigen werkzaamheden, de inrichting van het klaslokaal en de planning van de activiteiten goed af op de activiteiten van andere betrokkenen
Bereidt de klassen-/onderwijs-assistent/ leraarondersteuner goed voor op diens taakstelling en geeft waar nodig de juiste begeleiding
Gaat adequaat om met tijd en middelen
Stemt leermiddelen af op de leerdoelen en leeractiviteiten
Maakt in overleg en samenwerking met de behandelaars van verschillende disciplines keuzes in behandelingsdoelstelling en aanpak, die bijdragen aan een optimale leef- en leeromgeving van de leerlingen

Competent in samenwerken met collega's
Kan een professionele bijdrage leveren aan een goed pedagogisch en didactisch klimaat op de school, aan een goede onderlinge samenwerking en aan een goede schoolorganisatie
Ondersteunt waar nodig collega's zowel functioneel als sociaal en vraagt en accepteert deze ondersteuning ook van collega's
Draagt kennis over de behandeling van leerlingen over en maakt afspraken, beide zodanig dat continuïteit in de begeleiding van de leerlingen gewaarborgd is
Draagt informatie over die van belang is voor de voortgang van het werk aan collega's en benut informatie die hij/ zij van collega's krijgt
Levert een constructieve bijdrage aan verschillende vormen van overleg en samenwerking op school
Staat open voor en maakt deel uit van behandelingsprocessen in het kader van individuele handelingsplanning
Geeft en ontvangt collegiale consultatie
Participeert actief binnen intervisie
Maakt effectief gebruik van de sterke kanten van collega's

Competent in samenwerken met de omgeving
Werkt, gezien de orthopedagogische en –didactische taak, samen met mensen en organisaties buiten de eigen schoolorganisatie (ouders, maatschappelijke organisaties, zoals een schooladviesdienst, welzijnsinstelling, jeugdhulpverlening) en stemt met hen af
Geeft aan ouders en andere belanghebbenden informatie over de leerlingen en gebruikt de informatie die hij/ zij van hen krijgt
Vindt in gesprekken met ouders een evenwicht tussen effectief informeren en (emotioneel) ondersteunen
Neemt op een constructieve manier deel aan verschillende vormen van overleg met mensen en instellingen buiten de school
Verantwoordt de eigen professionele opvattingen en werkwijze met betrekking tot de leerling aan ouders en andere belanghebbenden en past zonodig in gezamenlijk overleg het werk met die leerling aan

Competent in reflectie en ontwikkeling
Werkt voortdurend aan de eigen professionele ontwikkeling: deskundigheid, persoonlijke kwaliteiten en opvattingen
Werkt planmatig aan de ontwikkeling van de eigen bekwaamheid op basis van een goede analyse van de eigen competenties, kritisch bezien van de eigen taken en door het volgen van scholingsactiviteiten
Neemt deel aan supervisie en intervisie en verbindt daaraan consequenties voor het eigen handelen, ook waar deze sterk raken aan persoonlijke opvattingen en gevoelens
Stemt de ontwikkeling van de eigen bekwaamheid af op het beleid van de school en neemt deel aan de activiteiten binnen de school op het gebied van organisatie-ontwikkeling en onderwijsverbetering
Verantwoordt het eigen handelen binnen en buiten de school
Levert een bijdrage aan de beroepsontwikkeling op regionaal en eventueel op landelijk en internationaal niveau

Verdiepingsdimensie A
Professionele beroepshouding en kwaliteiten: normatieve professionaliteit
Sluit aan op de meergelaagdheid in de leerling: vindt een goede balans tussen instrumentele (effectief handelen), communicatieve (goed samenwerken) en normatieve professionaliteit (aansluiten op zelfbeeld en identiteitsontwikkeling van de leerling)
Heeft een passende balans tussen pedagogisch, didactisch en organisatorisch handelen op basis van een goede kennis en beheersing van werkwijzen/methoden en instrumenten/ materialen
Vindt en onderhoudt samenwerking met de leerling op basis van vooral de eigen interpersoonlijke kennis en vaardigheden
Sluit aan op de motieven en bestaansvragen van de leerlingen; kiest voor een aanpak die past bij de (gewenste) identiteitsontwikkeling van de leerling
Hanteert een ethische grondslag in het werken, zoals onder meer blijkt uit de ontwikkelde orthopedagogische visie op de eigen taak/ functie
Ontwikkelt zich op zowel pedagogisch, didactisch als organisatorisch terrein en reflecteert op het eigen functioneren in alle drie deze gebieden
Verdiepingsdimensie A
Professionele beroepshouding en kwaliteiten: authentiek functioneren
Gaat gezond met zichzelf om (fysiek en psychisch)
Zorgt ervoor dat hij/ zij in lichamelijk opzicht gezond is en blijft (c.q. in staat is lichamelijke belemmeringen zodanig te hanteren dat hij/zij de taken adequaat kan uitvoeren)
Heeft een goede balans tussen werken en ontspannen
Kan omgaan met onverwachte situaties, ook als die spanningsvol zijn, zonder uit de professionele rol te vallen
Heeft een goede verstandhouding met de mensen met wie hij/ zij werkt
Put bevrediging uit het werk en heeft realistische ambities

Verdiepingsdimensie B
Diepgang in kennis-toepassing- en ontwikkeling: kennisinhouden en –niveau's
Heeft praktische, methodische en theoretische kennis met betrekking tot leerling en leren, gericht op doelgroep en leeftijdsniveau
Heeft kennis van en inzicht in de kenmerken van de leerlingen/ doelgroep waarmee hij/ zij werkt
Heeft kennis van en inzicht in het leren van leerlingen van de doelgroep, de mogelijkheden en de belemmeringen en weet daar adequate aanpakken voor te bedenken en/of toe te passen

Heeft kennis van en inzicht in de vakinhouden die tot het curriculum behoren
Is zowel theoretisch, methodisch en praktisch voldoende op de hoogte om adequaat om te gaan met leerlingen van de doelgroep en hun behoeften
Verdiepingsdimensie B Diepgang in kennistoepassing- en ontwikkeling: Cyclus van diagnosticerend onderwijzen Hanteert de cyclus van professioneel handelen en sluit daarbij aan op bijzondere hulpvragen van leerlingen vanuit het besef dat er geen sprake kan zijn van diagnose-recept-aanpak, maar dat individueel maatwerk nodig is. Werkt hierbij interdisciplinair
Stemt het handelen af op meerdere lagen in het functioneren van de leerling; betreft daarin alle relevante aspecten van de leerling en zijn achtergrond
Laat in het handelen diagnose en onderwijzen hand in hand gaan
Hanteert voor de leerlingen een goede balans in zorgen en leren
Hanteert een goede balans in activeren van leerlingen en compenseren
Laat leerlingen zowel individueel leren als groepsleren / samenwerkend leren
Stemt het eigen handelen af met de aanwezige disciplines